

Collegial-Tidende

for

Danmark.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Redigeret, forlagt og udgivet

af

P. J. Monrad.

Ridder af Dannebrog,
Conferentsraad og De-
puteret i det danske
Cancellie.

Dr. A. S. Ørsted.

Ridder af Dannebrog, og
Dannebrogsmænd, Etatsraad
og Deputeret i det danske
Cancellie.

Tyvende Aargang.

Kjøbenhavn, 1817

Trykt i det kongelige Høi- og Læsehus
af C. F. Schubart.

Hvad Børnenes Alder angaaer, da fandt man, at det i denne Henseende kan have sit Foreblivende ved Bestemmelserne i Institutets Fundats, af 17 Apr. 1807, §. 2. i hvis Følge Drengbørn kunne optages i Institutet, naar de have fyldt deres 8de, og Pigebørn naar de have fyldt det 7de Aar.

Om døvstumme Børns Anmelbelse behøvedes der, saavidt Collegiet skjønnede, ikke heller nogen nye Bestemmelse, da det, ved Cancelliets Circulair-Skrivelser, af 8 Jan. 1814 og 9 Mai 1816, er paalagt Biskopperne, aarlig at indsende Beretninger om de i ethvert Stift værende Døvstumme, og de dertil fornødne Oplysninger, vissé Biskopperne uden Vanskelighed kunne erholde fra Sognepræsterne, der, som Medlemmer af Skolecommissionerne, ikke kunne være uvidende om de i deres Sogne værende døvstumme Børn.

I Henhold til det Anførte indstillede Cancelliet allerunderdanigst: At det allernaadigst maatte bestemmes, at alle døvstumme Børn i Danmark, som ere skikkede til at modtage Undervisning, og som have den fornødne Alder, skulle indbringes til Døvstumme-Institutet i Kjøbenhavn, for der at undervises, undtagen forsaavidt Forældre eller andre Vedkommende godtgjøre, at der uden for Institutet sørges for saadanne Børns Undervisning, paa en Maade som Collegiet, efter de derom indhentede fornødne Oplysninger, finder hensigtsvarende og betryggende; og at Cancelliet allernaadigst maatte bemyndiges, til ved en Placat

at bringe denne allerhøjeste Befaling til almindelig Kundskab.

Det behagede Hs. Majestæt, under 2den d. M., allernaadigst at bifalde denne Indstilling, hvorefter det fornødne er blevet kundgjort ved en Cancellie-Placat af 1cde næstefter.

Efterat den Commission, som, under 2den Decbr. sidst, allernaadigst blev udnævnt til at udarbejde Forslag om, hvorledes Reformationens Jubelfesten i dette Aar meest passende kunde høitideligholdes *), havde endt sit Arbejde, og dens Forslag var forelagt Hs. Majestæt til allernaadigst Resolution, blev under 9de d. M., gjennem Cancelliet udfærdiget følgende Anordning:

Vi Frederik den Siette, af Guds Naade Konge til Danmark, &c. &c. Gjøre vitteligt, at som Vi erkjende Vigtigheden af det Gode, der tildeels Bortfædreland, ved den renere evangeliske Lære, og med landsfædertlig Glæde overskue denne Læres velgjørende Følger i de snart udløbne Tre Hundrede Aar; saa ville Vi og, at den inderlige Tak, der i Hjertene ydes Alherren, fordi han gjorde saa vel mod Landets Slægter, skal gives Leilighed til at frembringe ved offentlig Loosang og Priis i Hans Tempel, og lydeligen at ytres paa ethvert Sted, hvor Hans blide Evangelium forkyndes.

*) See Collegialtidenden for Aar 1816, No. 48.

Vi paabyde derfor herved en Jubelfest i dette Aar, at holdes overalt i Landets Kirker, ved Kjøbenhavns Universitet, og i hver af de lærde Skoler, overeensstemmende med de Høitider, som vore Fædre andægtigen holdte i Aaret 1617 og 1717, til Minde om Doctoe Martin Luthers, Aar 1517 den 31te October begyndte, og af Forsynet kraftigen vedligeholdte, Reformation i den Christne Kirkes Lære.

Saa ville Vi og, paa det at denne Reformation's Mærkelighed end nærmere kan vorde kjendt blandt menige Mand, fra Almueskolerne lade uddele et kort forfattet Skrift, hvori fornemmeligen den tilvopende Ungdom kan underrettes om samme.

Og da det er Os vigtigt, at den Christelige Troesbekjendelse, som Dr. Luther ved Reformationen fremfaldte, aldrig skal glemmes, saa have Vi og allernaadigst ladet foranstalte, at en nøjagtig Afskrift af den augsburgske Confession vorder trykt, saaledes som den oprindeligen blev overgivet, i det latinske Sprog; hvoraf eet Exemplar anskaffes til hvert Pastorat, paa vedkommende Kirkes eller Kirkers Regning; og som dette forbliver ved Pastoratet, saa skulle Præsterne Mand efter Mand dertil være ansvarlige.

* * *

Om de Høitideligheder, som ved denne Fest bør finde Sted, ville Vi, foruden hvad Vi ellers særskilt have befalet, endvidere her allernaadigst kundgiøre følgende:

1.

Den Jubelfest, som i Anledning af Reformatio-

nen ved Dr. Martin Luther i Aaret 1517, høitideligholdes i Vore Lande i dette Aar, skal vedvare i 3 Dage, nemlig den 31te October, samt den 1ste og 2den November næstkommende.

2.

Søndagen forud, nemlig den 26de i October Maaned, skal fra alle Prædikestole den anstændige Fest forkyndes, og intimeres til dens Høitideligholdelse. Ligeledes skal paa samme Dag, 2de Høitider i deres Herolds Dag, paa alle offentlige Pladser i Vor kongelige Residentsskab Kjøbenhavn, kundgiøre Vor Villie om Festens Høitideligholdelse, og Dagene, som dertil ere bestemte.

3.

Dagen førend Festen, nemlig den 30te October, skal om Eftermiddagen fra Klokker 5 til 6 ringes med alle Kirkerens Klokker, saavel i Kjøbstæderne som paa Landet.

4.

Stadsmusikanten i Kjøbenhavn skal strax efter Ringningen, med blæsende Instrumenter, især Basuner, lade udføre fra Trinitates Kirkes Taarn nogle af de meest høitidelige Psalme melodier; hvilket ogsaa bør finde Sted paa Festens 2de første Dage, om Aftenen imellem 6 og 7, fra eet af de andre Kirkers Taarne. En saadan Musik skal ogsaa opføres i andre Kjøbstæder, fra ethvert Steds Hovedkirke, naar den af Stads-musikantene eller Andre kan gives.

5.

Ved Solens Dgang den 31te October, skal

Festens Indtrædelse forkyndes i Vor kongelige Residensstad Kiøbenhavn, med Kanonerens Lødning 3 Gange Volden rundt. Hvilket ogsaa skal skee paa andre Stæder i Vore Stæder, hvor Volden og Kanoner er.

6.

Paa Festens første Dag, Fredagen den 31te Dec- tober, skal i alle Kirker holdes høitidelig Takkefest, for Guds Baretøgt over den evangeliske Lære i den forløbne Tid; i Kiøbstæderne baade til Høimesse og Aften- sang, paa Landet til den sædvanlige Kirketid paa ethvert Sted. Paa denne Dag skal til Høimesse prædikes over Joh. 8de Cap. 12 Vers, og til Aften- sang over Eph. 2det Cap. 8de til 10de Vers. Kirkerne skulle efter ethvert Steds Leilighed prydes, som til høitidelig Fest, og Kirkemusik skal overalt, hvor den kan have, foranstalles af Vedkommende. Efter Prædiken skal saavel til Høimesse, som til Aften- sang, syn- ges Psalmen: O Store Gud! vi love Dig 2c., hvil- ken Psalme istemmes af Instrumental- Musik, hvor den kan gives.

Vore Biskopper skulle prædike til Høimesse i des- ses Cathedral- Dom- eller Hovedkirke.

7.

Paa Festens anden Dag, Lørdagen den 1ste Novem- ber, skal ved Kiøbenhavns Universitet og i samtlige lærde Skoler, efter forudgangne Programmer, holdes Taler i det latinske Sprog: Ved Universitetet af den første Professor i Theologien, og i enhver lærde Skole af Rectoren, og hvor ingen Rector er, af Sko-

lens første Lærer; Musik med Cantater eller Chorsang skal tilføies, hvor det kan skee. Ved samme Høitidelighed skulle ogsaa academiske Promotioner finde Sted ved Universitetet.

8.

Festens tredje Dag, Søndagen den 2den No- vember, skal, ligesom dens første Dag, holdes høitidelig i alle Kirker, baade til Høimesse og Aften- sang, med egentligt Hensyn paa, at anraabe Gud om Naade og fremdeles Beskyttelse for Kirkens rene Lære, og til at opmuntre sig til, at værdeligen vandre derefter. Paa denne Dag skal prædikes til Høimesse over 1 Cor. 3die Cap. 11te Vers, og til Aften- sang over Hebr. 13de Cap. 8de Vers. Psalmerne paa denne Dag istemmes ligeledes af Orgel- og anden Instrumental- Musik, hvor samme kan gives; — og skulle de Col- lector og Bønner, som til hver af Kirkefesterne meest findes passende, vorde Præsterne paa ethvert Sted tilsendte.

9.

Paa Festens 1ste og 3die Dag skal kimes og ringes, saaledes, som ved Høitideligheder er sædvan- ligt, og ligeledes paa Festens anden Dag, i de Kiøbstæder, hvor Taler i de lærde Skoler holdes.

10.

Sugen offentlig Forlystelse, saasom Skuespil, Bal og defflige, maa tillades paa nogen af de 3de Fests- dage, eller Aftenen forud, og saavel paa den første, som den sidste Festsdag, skulle alle Arbeidslyster hvile, saaledes som i Hensyn til Fests- og Helligedage er anordnet.

II.

Den 2den November skal, ved Solens Middag, paa samme Maade som før Morgenen den 3: Decobes er anordnet, med Kanonerne besvaret, og Festen er til Ende.

Provesten Bekommende sig allerunderdanigst haa de at rette, ic. ic.

Lovrigt ere følgende nærmere Bestemmelser givne; i Henseende til Reformationens Høitideligholdelse:

Biskoppen over Sjællands Stift holder, paa Festens første Dag, Høimedsprædiken i Trinitatis Kirke her i Staden; Gudsstjenesten begynder Kl. 12; og ingen Aftenang holdes denne Dag i bemeldte Kirke. — Da Deres Majestæter Kongen og Dronningen, med det kongelige Huus, agte at bivaane Gudsstjenesten samme Dag i Trinitatis Kirke, indrettes for Deres Majestæter, med Folge, passende Stole paa Kirkegulvet, og Kirken udvires paa den Maade, som ved saadan Leilighed er sædvanligt.

Ved Deres Majestæters Ankomst til Kirken, som skeer i høitidelig Procession, modtages Allerhøihsannit, naat de indtræde i Kirken, og geleides ved Udgangen fra samme, af Biskoppen, samt Fru og Trinitatis Kirkes Geistlige. En Cantate opføres i Kirken; og det kongelige Capel assisterer ved Musikken.

Universitetets Høitideligheden paa Festens anden Dag, holdes ligeledes i Trinitatis Kirke her i Staden. Hs. Majestæt, og det kongelige Husets hervedværende Prindsler, indbydes til denne Høitidelighed ved Rector Magnificus og Faculteternes Decani. Kirken beholder sin Indretning fra förrige Dag; Cantaten opføres med Musik ved det kongelige Capels Hjælp; da Hs. M. er fundet at bivaane Høitideligheden, skeer Processionen ind og fra Kirken ligesom næstförrige Dag, og Hs. Majestæt modtages ved Kirken, samt geleides ud af samme, af Rector Magnificus og Faculteternes Decani.

Dersom Vor Frues Kirke her i Staden er, som forventes, under Dag til den Tid, lægges Grundsteen

til Alteret paa denne Dag af Hs. Majestæt, ved Allers høihsammes Tog enten til eller fra Trinitatis Kirke.

Begge fornævnte Festdage blive og høitidelig holdte ved Hofvet.

I Anledning af Universitetets Høitidelighederne ved Reformationensfesten, gives der iøvrigt ogsaa, som et passende Beviis paa concordia ecclesiarum, nogle lærde reformerte Geistlige i Udlandet Brevbrevbrev, som Doctores Theologiae ved Universiteterne i Kjøbenhavn og Kiel, efter nærmere Foreskilling til Hs. Majestæt, fra den kongelige Direction for Kjøbenhavns Universitet og det kongelige Slesvig-holstænske Universitet og det kongelige Slesvig-holstænske Cancellie, og foregaaende indhentet Forslag fra Universiteternes theologiske Faculteter, i Forening med Biskoppen over Sjællands Stift og Hertugdømmenes Generalsuperintendent.

Paa Festens tredje Dag prædiker Stiftsprovsten; til Hvimesse, i Trinitatis Kirke her i Staden.

Endeligen bliver formeentlig, ligesom ved Reformationensfestens Høitideligholdelse i Aaret 1717, 3 Medailler prægede til Erindring om Festen i dette Aar; nemlig: een til Erindring om, at Hs. Majestæt Kong Frederik den Sjette lod denne Jubelfest høitidelig holde; een til Erindring om Dr. Martin Lucher; Reformationens Stifter; og een, der under et Skilde omfattede Gjenstandene för begge ommeldte Medailler; til hvilken sidste Medaille Tegning nærmere skal föreslægges Hs. Majestæt.

Ledigt Embede.

Under det danske Cancellie: Harthe og Brandrup Sognekalder, i Ribe Stift, 280 Rbdlr.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 1ste April er Sognepræsten for Farsø og Bogensild Menighed, i Viborg Stift, K. Bierum, efter Ansøgning, i Naabe og med Pension entlediget fra bemeldte Embede; Sognepræsten for Strandbys, Bjersholm og Malle Menigheder, i bemeldte Stift, H. P. Sædolin, beskicket til